

Motion till riksdagen 2023/24:37

av **Amanda Lind m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd med den ändring i 2 § och 6 § och det tillägg av en ny paragraf mellan 8 och 9 §§ som framgår av motionens motivtext.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tydliggöra och fördjupa sitt resonemang kring tolkningen av vad som utgör ett allmänt nyhetsmedium och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgodose de behov som finns för en strukturerad omställning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra nyetableringar av medier på rimliga villkor och förtydliga att lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja mediemångfald i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efter två år utvärdera det nya mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Miljöpartiet är positivt till att ett nytt, moderniserat mediestöd kommer på plats. Det behöver finnas granskande journalistik och nyhetsmedier över hela landet och ett mediestöd som tar hänsyn till det moderna medielandskapet. Den lokala journalistiken spelar en viktig roll i att säkerställa tillgången till information, nyheter, kommentarer och analyser för alla som bor i Sverige. Det är en central del av en fungerande och livskraftig demokrati.

Vi är dock oroad för att mediemångfalden på nationell nivå kan komma att tappa mark på så sätt att företag av mindre storlek riskerar att möta en tuff ekonomisk

situation. Det är viktigt att säkerställa ett bra stöd till dessa medier. Vi är beredda att skjuta till medel för att övergången till ett nytt system ska fungera och undvika negativa effekter.

Syftet med mediestödet

Syftet med mediestödet bör i lika hög grad vara att bevara och stärka mediemångfalden som att främja tillgången till medier i hela landet. Propositionens förslag kan tolkas som att det finns en rangordning mellan dessa två mål. Regeringens förslag riskerar även att medföra omfattande ägarkoncentration, med likriktning av journalistiken som följd, samt en minskning av nyhetsmedier som har en avgörande roll för mediemångfalden och därmed även för demokratin.

Vi föreslår att propositionens förslag till 2 § i lagen om mediestöd skrivs om och istället lyder:

2§ Mediestedets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås genom att mediestedet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet och genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

Definitionen av ett allmänt nyhetsmedium

Det är också viktigt att klargöra att journalistiken bör utgå från olika perspektiv och vad som är relevant och viktigt för olika läsare, samtidigt som grundläggande journalistiska principer såsom sanningsenlighet, relevans och opartiskhet följs. Ett nytt mediestedssystem bör därför inte aktivt bidra till ett medielandskap där olika samhällspolitiska och filosofiska perspektiv tystas.

Regeringens förslag framhåller att ”ett allmänt nyhetsmediums redaktionella innehåll bör, på samma sätt som i dag, bestå av nyhetsförmedling med ett brett utbud av ämnen och perspektiv. Innehållet ska således täcka in en bredd av olika ämnesområden, t.ex. politik, civilsamhället, näringsliv och kulturliv. Innehållet bör även belysa olika perspektiv och synvinklar. Det hindrar inte att ett nyhetsmedium kan ha en viss politisk beteckning eller ideologisk åskådning. Villkoret om allsidighet och bredd innebär att specialmedier som till övervägande del är inriktade på ett eller ett fåtal intresseområden eller delar av samhället inte bör falla in under definitionen av allmänna nyhetsmedier.” Vi i Miljöpartiet är oroliga att dessa skrivningar inte räcker för att undvika en situation där tidningar med en viss samhällspolitisk inriktning eller ideologisk utgångspunkt utesluts ur vad som anses vara ett allmänt nyhetsmedium. Regeringen skulle med fördel kunna tydliggöra detta genom att fördjupa sitt resonemang kring tolkningen av vad som utgör ett allmänt nyhetsmedium.

Behovsprövning

I lagtexten saknas en tydlig hänvisning till utredningens förslag om behovskriteriet. Det finns en risk att stöd då endast går till välmående och lönsamma medier i stället för att gå till de som behöver stödet som mest. Detta går då emot stödets syfte. Miljöpartiet föreslår därför att det införs ett behovskriterium i lagtexten enligt följande:

6 § Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som från att denna lag trätt i kraft

1. har en publicistisk verksamhet som inte väsentligt verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket eller väsentligt är i konflikt med respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, värdighet och personliga integritet,

2. har ett redaktionellt innehåll som utgör en väsentlig del av mediets hela innehåll,

3. har ett exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll som till övervägande del består av nyhetsförmedling och granskning och som utgör en väsentlig del av mediets hela redaktionella innehåll,

4. är allmänt tillgängliga,

5. har en egen titel med självständiga redaktionella resurser,

6. har en ansvarig utgivare,

7. främjar tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning,

8. är riktade till en svensk målgrupp,

9. publiceras eller sänds med hög regelbundenhet, och

10. har en god användarförankring.

11. kan visa att man har behov av stöd för att kunna fortsätta utgivningen

Säkerställ en strukturerad omställning

Det framgår av regeringens förslag att det är väsentligt att även små medieaktörer med ett mer begränsat antal regelbundna användare, som under en lång tid varit stödberoende, kan få möjlighet till en strukturerad omställning. Regeringens förslag om en strukturerad omställning är beroende av Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter i frågan. Miljöpartiet noterar att det i dag råder osäkerhet kring om omställningsstödet kommer att nå alla tidningar som haft driftsstöd, på grund av att de av olika skäl inte kvalar in i det nya stödet.

Övergångsstödets syfte är att säkerställa en ordnad övergång för de tidningar som har driftsstöd men som inte kvalificerar sig för det allmänna redaktionsstödet eller får ett lägre stöd. För att den ordnade övergången ska bli verklighet för de som inte får det allmänna redaktionsstödet kan inte samma krav ställas för att få övergångsstödet. Eftersom grunden för att kunna få övergångsstödet är att tidningar har haft driftsstöd 2023 och driftsstöd bygger på att tidningen har betalande prenumeranter bör det räcka för att styrka tidningens användarförankring. I annat fall bör den gamla regeln på 1 500 betalande prenumeranter finnas kvar för övergångsstödet. Detta kan leda till en onödig och kostsam byråkrati för både tidningsbolagen och myndigheten. Och framför allt omöjliggör det en ordnad övergång 2024 då lag, förordning och föreskrifter kommer att bli klara så nära inpå att myndigheten bedömer att det skulle innebära beslut om stöd tidigast i mars–april 2024.

Miljöpartiet menar även att beräkningsgrunder måste ta hänsyn till teknikutveckling som annars i vissa fall kan missgynna medier med egen utveckling av t.ex. applikationer. Vidare vore det olyckligt om övergångsstödet endast går till fådagarstidningar och s.k. andratidningar. Även s.k. nischtidningar bör omfattas av omställningsstödet. Miljöpartiet vill gärna se att alla tidningar, även nischtidningar som kommit ut tre dagar eller fler i veckan, som haft driftsstöd, ska ges samma möjlighet att få övergångsstödet.

Regeringen bör säkerställa att tidningar inte behöver läggas ned enbart på grund av tillfälliga likviditetsproblem vid övergången genom att säkerställa att åtminstone övergångsstödet kan börja betalas ut i januari 2024 så att ett glapp i utbetalningar inte

uppstår mellan de nya och gamla stöden samt att stöden sedan på samma sätt som driftsstödet betalas ut månadsvis i förskott.

Miljöpartiet föreslår att övergångsstödet ska kunna ges till tidningar som har haft driftsstöd under 2023 men att bedömningen avseende punkter i 6 § för att få stödet ges en generösare tolkning för att inte omöjliggöra fortsatt utgivning och utvecklingsarbete under omställningsperioden.

Därför föreslår vi en ny paragraf, mellan nuvarande 8 § och 9 § enligt följande:

9 § Övergångsstödet lämnas till tidningar som 2023 har haft driftsstöd och uppfyller villkoren i 6 § 1, 6-9 och som kan förväntas uppfylla 2 och 3.
Föreslagna 9 § blir då 10 § osv.

Nyetablering av allmänna nyhetsmedier

En livskraftig mediebransch kan inte ha höga trösklar för nyetablering. Det finns en oro att regeringens förslag i praktiken innebär att nyetablerade medier först måste bära kostnaderna för utgivningen fullt ut innan de ens kan ansöka och eventuellt bli beviljade stöd – för nästkommande år.

Lagstiftningen bör ej tillämpas retroaktivt

Utkastet till föreskrifter för det nya mediestödet från Myndigheten för press, radio och tv belyser vikten av att i lagtexten klargöra att bedömningen av de nya reglernas uppfyllelse inte får baseras på en utgivningsperiod som inträffade innan dessa regler trädde i kraft. Det är av yttersta vikt att lagstiftningen inte används retroaktivt. De nya reglerna inklusive mätperiod måste gälla fr.o.m. det datum de trätt i kraft, och inte från en tidpunkt ett år eller ett halvår tidigare. Det nya mediestödssystemet måste erbjuda medierna goda möjligheter och tid att anpassa sin utgivning till de nya förutsättningarna, villkoren och reglerna.

Miljöpartiet föreslår därför att det förtydligas att lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt.

Säkerställ mediemångfald på lokal och nationell nivå

Vi i Miljöpartiet är oroliga över att regeringen i sitt förslag inte tillräckligt värnar stödet till de rikstäckande små och medelstora tidningar som har stor betydelse för mediemångfalden. Regeringen bör i detta skede vara extremt lyhörd och se till att införandet av det nya mediestödet inte sätter flera viktiga medieaktörer ur spel på grund av regeringens försenade tidsplan. Vi ser också behov av att ytterligare budgetmedel skjuts till, både för att säkra mediemångfalden och för att övergången mellan nuvarande och framtida system ska fungera.

Vi lever i ett medielandskap under stor och snabb omvandling, där tidigare förutsättningar för mediekonsumtion och nyhetsförmedling ställts på ända. Tillgången till medier och information har blivit bättre, meningsutbyten och åsiktsyttringar har underlättats, fler kan producera och publicera medialt innehåll. Samtidigt skapar det nya medielandskapet utmaningar i form av urholkade affärsmodeller, medial polarisering,

misstro mot medier och geografiska områden som ibland helt saknar journalistisk bevakning.

En ambitiös mediepolitik strävar efter en levande mediemångfald, där starka, ansvarstagande och oberoende medier i hela landet kan bidra till att händelser i samhället belyses ur olika perspektiv. Mediernas ekonomi var redan före coronapandemin hårt ansträngd med mycket små marginaler.

Utvärdering

Det föreslagna mediestödet omfattar en rad olika kriterier och bedömningsgrunder, både vad gäller journalistisk inriktning och räckvidd. Att noggrant och med precision förutse alla tänkbara konsekvenser av förslaget i praktisk tillämpning är omöjligt. Vi anser att en utvärdering efter förslagsvis två år är nödvändig för att kunna bedöma hur ett nytt mediestöd fungerar i relation till avsikter och förutsättningar.

Amanda Lind (MP)

Jan Riise (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Annika Hirvonen (MP)